
Julie Moschelesová: geografka přednášející na Cambridgi

Julie Moschelesová: geografka přednášející na Cambridgi

Spectabilis!

dovolte mi prosím, abych se Vám představila: jsem docentkou antropogeografie na Karlově universitě v Praze. Do 30. června 1939 byla jsem zaměstnána jako vědecká síla ve funkci asistentky na nesystemizovaném místě.

V červenci 1939 opustila jsem vlast a v březnu 1940 přijala jsem profesorské místo na melbournské universitě, která mne pověřila s vyučováním zeměpisu. Po vypuknutí japonské války vstoupila jsem jako zeměpisec do služeb holandské vlády (Netherlands Forces Intelligence Service) a po dobu svého pobytu v Melbourne spolupracovala jsem se spojeneckou vojenskou službou (Allied Geographical Service) v zeměpisném oddělení.

Po skončení válce vystoupila jsem 15. října 1945 ze služeb holandské vlády a po velkém úsilí, teprve nyní se mi podařilo, přijeti do Londýna, abych se co nejdříve mohla vrátit do své vlasti a pokračovat ve své dřívější vědecké práci.

Jako docentka Karlovy university v Praze dovoluji si oznámit, Spectabilis, že v podzimním semestru 1946–47 mám v úmyslu zahájit svou činnost na přírodovědecké fakultě Karlovy university přednáškami na téma „Člověk a příroda“.

Z dopisu Julie Moschelesové děkanovi Přírodovědecké fakulty UK Františku A. Novákovi, Londýn 19. 4. 1946

Dr. Moschelesová má mnoho prací, které byly publikovány i v časopisech zahraničních. Její první práce byly geologické. Zabývá se regionální i hospodářskou geografii. Ovládá oba obory a je možno říci, že je našim nejlepším zeměpiscem. Přednášela na universitě v Melbourne. Dr. Moschelesové je již 60 let a lze říci, že nebyť antisemitismu, byla by již před válkou mimořádnou profesorkou.

Z komentáře prof. Jaromíra Korčáka k návrhu fakulní rady Geologicko-geografické fakulty UK ke jmenování Julie Moschelesové státní docentkou, 20. 1. 1953

Přes nesporný talent a velkou píli byla vědecká kariéra Julie Moschelesové brzděna a několikrát zastavena. Vzdělání získala na školách v Londýně a na Filozofické fakultě německé univerzity v Praze, kde v roce 1916 získala doktorát. Díky zahraniční vědecké praxi a řadě doporučení zastávala místo asistentky na tehdejší Filozofické fakultě německé univerzity v Praze. V roce 1922 jej musela uvolnit nacionálně vhodnějšímu uchazeči. Přijala ji Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy a v roce 1934 se stala její teprve druhou docentkou. Svoji žádost o docenturu mohla podpořit pěti vydanými monografiemi a celou řadou studií publikovaných po celé Evropě a v USA.

V nacionálně vypjatém prostředí však byla několikrát napadána pro svůj německo-židovský původ, po okupaci Československa nacistickým Německem musela z fakulty odejít. Během války, kterou prožila v exilu, ztratila všechny své příbuzné i majetek. Po návratu do vlasti musela bydlet dlouhá léta v nedůstojných podmínkách v kancelářích a kabinetech Přírodovědecké fakulty, z existenčních důvodů se musela místo vědecké a pedagogické práci věnovat překladům. Její docentura byla podle nových předpisů potvrzena až v roce 1953.

Přesto patří Julie Moschelesová k našim nejvýznamnějším geografům. Odborně se věnovala především fyzické geografii a antropogeografii (sociální geografii). Jako vědkyně byla známá spíše v zahraničí než doma, své práce vydávala především v zahraničních časopisech. V meziválečném období přednášela na univerzitách v Londýně, Cambridgi, Leedsu i jinde v Anglii. Byla členkou řady domácích a zahraničních vědeckých společností. Byla čestnou členkou londýnské Sociological Society. Francouzská Sociétés de Géographie commerciale de Paris jí roku 1930 udělila medaili Gaudy.

Julie Moschelesová (21. 8. 1892, Praha – 7. 1. 1956, Praha)

Podrobněji zpracoval životní osudy Julie Moschelesové historik Jiří Martínek ve studii *Radost z poznání nemusí vést k uznání. Julie Moschelesová*. In: Vošahlíková, Pavla a kol. *Cesty k samostatnosti: portréty žen v éře modernizace*. Praha, Historický ústav 2010, s. 176–189